

De Saamwerker

Orgaan van de bond
van Christelijke
Gereformeerde
Mannenverenigingen
in Nederland

76ste jaargang
april 2019

Mannenbond
CGK

2

PAGINA IN DIT NUMMER:

- 2 Van de voorzitter
- 3 Meditatie
- 5 Nieuws uit Veenendaal
- 6 Bijbelstudie
- 9 Boekbespreking
- 10 De brief aan een balling
- 13 Onze eredienst
- 16 De eschatologie
- 18 Vragen staat vrij
- 19 Themadagen

Colofon

Uitgave van de Bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen in Nederland

Internet: www.mannenbond-cgk.nl

Verschijnt 4x per jaar

Volgende uitgave D.V. medio september

Commissie van redactie

A. Kok, Veenendaal
ds. C.J. Droger, Vlaardingen

Redactieadres

A. Kok
Regentesselaan 66
3905 GX Veenendaal
telefoon: 0318-529646
akok@kliksafe.nl

Secretariaat

A. Kok
Regentesselaan 66
3905 GX Veenendaal
telefoon 0318-529646
e-mail: administratie@mannenbond-cgk.nl
(voor boekrecensies, ledenadministratie e.d.)

Abonnement

Leden € 15,- per jaar
Niet-leden € 20,- per jaar
Losse nummers € 5,- per exemplaar
Postgiro NL23INGB0000992401 t.n.v.
Bond van Chr. Geref. M.V. te Zeist

© Bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen in Nederland

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of uitgezonden, hetzij elektronisch, mechanisch door middel van fotokopie, microfilm, opname of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende op het auteursrecht.

Van de voorzitter

Ik schrijf dit stukje midden in de lijdens-tijd. Dat is altijd een bijzondere tijd in het kerkelijke leven. Het lijden en sterven van Christus vormen altijd de kern van het gemeentelijke en geestelijke leven, maar in de zeven weken die voorafgaan aan de herdenking van de opstanding van Christus, mogen we hier op een bijzondere manier bij stilstaan. In de prediking staat het offer van Christus nog meer centraal en wellicht wordt er op de mannenvereniging op een bijzondere manier aandacht aan besteed. In Vlaardingen komen we in de lijdens-tijd een keer met de vrouwenvereniging samen en staan we via een declamatorium stil bij wat Christus deed voor de verzoening van onze zonden. Dit jaar werd dat gecombineerd met de voorbereiding op de viering van het heilig avondmaal en dat gaf een extra diepte aan de avond.

En zo zijn er allerlei mogelijkheden om te gedenken wat Christus in de weg van Zijn lijden en sterven heeft gedaan. De vraag is wel wat dit ons allemaal te zeggen heeft. Leven wij al vanuit het volbrachte werk van Christus en is Zijn verzoenend sterven al het rustpunt van ons hart? Heerlijk, als je daar met elkaar over kunt spreken op een avond van de mannenvereniging. Ik wil u daartoe oproepen, want dat is opbouwend voor allen én leerzaam voor de jongere broeders in de kring.

Ik wens u nog een aantal gezegende avonden rond het Woord van God toe.

Een liefdevolle groet, broeders!
Ds. C.J. Droger

Meditatie

Vader, vergeef het hun; want zij weten niet, wat zij doen. (Lukas 23:34a)

Voor wie bidt de Heere Jezus hier? Zijn dat die Romeinse soldaten? Zijn het de Joden? Of zijn het die beiden? Of bidt hier de Heere Jezus alleen maar voor Zijn uitverkorenen over wie straks de Geest uitgestort zal worden op het Pinksterfeest? Voor wie bidt de Heere Jezus hier?

Eerder heeft de Heere Jezus de wenende vrouwen van Jeruzalem aangesproken en hen vreselijke straffen van God verkondigd. En het volgende woord dat wij dan van de Heere Jezus horen is een gebed: Vader, vergeef het hun. Het lijkt nu zo heel anders. Heeft Hij juist de zware donderslagen laten horen van het oordeel van God en gaat de Heere Jezus nu een woord spreken van verzoening, van liefde en behoud? Heel belangrijk is hier te begrijpen wat er bedoeld wordt met vergeven. Het woord in het Grieks kan betekenen uitgaan, voorbijgaan, toelaten. Het wordt ook gebruikt voor vergeving van zonden en het voorbijgaan van kwaad.

Wanneer de Heere Jezus hier bidt dat Zijn Vader deze zonde zal vergeven, dan hebben wij te denken aan het voorbijgaan. Dan betekent het hier een aanklacht of vonnis tegen iemand nog niet laten uitvoeren. Vergeving wil hier zeggen het vonnis niet uitvoeren, maar uitstellen. Het gaat hier niet om kwijtschelding van de zonde, want later is Israël gestraft om die zonde. Het betekent voorbijgaan. Het is een voorlopig stopzetten van de rechtsvervolging. Hij spreekt hier niet over de rechtvaardigmaking van deze zondaren. Hij begeert alleen maar dat de straf van God die moest losbranden

Ds. G.R. Procee

tegen deze soldaten, deze Joden, ja tegen de hele mensheid, uitgesteld wordt.

Hier zien wij hoe de Heere Jezus vol is van het bewustzijn dat Hij de Messias is. Hij is gekomen om te behouden en niet om te veroordelen. Hij wil dat deze mensen tijd krijgen zich te bekeren. Wanneer God nu zou doen met de mensen, naar dat zij verdienen, dan moest de verschrikkelijke toorn van God losbarsten. Ze zijn immers Zijn Zoon aan het kruisigen.

Dan geeft de Heere Jezus een reden voor Zijn gebed. Vader, vergeef het hun; want zij weten niet, wat zij doen. Het oordeel moet uitgesteld worden, zodat deze mensen duidelijk gemaakt zal worden, wat zij gedaan hebben. De Heere Jezus bidt hier niet om afstel van executie, ook niet alleen om uitstel van de executie, maar Hij bidt hier om genadetijd. Het wraakgericht moet nog niet komen. Er moet gelegenheid zijn, dat deze mensen en heel de mensheid tot bekering kunnen komen en dat God hen dan alsnog genadig zal zijn.

Dit eerste kruiswoord heeft betrekking op de laatste dag van deze wereld, het eindoordeel dat komen zal. Tegelijkertijd grijpt de Heere Jezus terug naar de allereerste dag. Dat was de dag waarop de mens gerebelleerd had tegen God en toen moest de dood komen en het oordeel. Maar toen bad de Zoon van God al Vader, vergeef het hun; want zij weten niet, wat zij doen. God gaf genade en de belofte van de komst van Zijn Zoon, het Vrouwenzaad.

Toen was het de morgen van de menselijke geschiedenis. Toen heeft God Zijn oordeel uitgesteld. Hier op Golgotha is het middaguur van de menselijke geschiedenis en zij kruisigen de Zoon van God en nu bidt Hij opnieuw dat het oordeel van God uitgesteld mag worden. Nu bidt de Zoon, dat de geschiedenis van de mensheid door mag gaan. Hij bidt hier in feite dat Zijn kerk tot bloei mag komen en dat zondaren behouden zullen worden. De Heere Jezus bidt hier voor heel de mensheid. Hij bidt hier voor ons, voor u en mij, dat het oordeel van God, ook voor ons uitgesteld wordt. Want straks komt de avond van de wereldgeschiedenis. Dan zal de Heere Jezus niet meer bidden: Vader, vergeef het hun; want zij weten niet, wat zij doen. Want dan zullen de mensen wel weten wat ze gedaan hebben.

Nog steeds geldt dit gebed van de Heere Jezus, want de dag van het oordeel wordt nog steeds uitgesteld. Sommigen zullen doorgaan met hun boosheid en opstand tegen God. Anderen zullen het kwaad zien wat zij doen en tot bekering gebracht worden.

Maar die dag van het oordeel komt steeds dichterbij. De grote en vreselijke Dag des Heeren komt steeds dichterbij. De avond van de wereldgeschiedenis nadert. Het gebed dat de Heere Jezus uitsprak in Zijn eerste kruiswoord klinkt steeds zwakker en zwakker. Het geldt nog wel, maar inmiddels wordt het Evangelie verkondigd door heel de wereld heen.

Hoe meer de wereld op haar einde loopt, en bij de toenemende goddeloosheid, weten de mensen wat zij doen. En dan zal het einde zijn op de avond van de wereldgeschiedenis, en dan zal er een zwijgende Christus zijn. Dan zal Hij niet meer bidden: Vader, vergeef het hun; want zij weten niet, wat zij doen. Dan breekt het eindoordeel los en

komt de Heere Jezus terug om de wereld te richten in gerechtigheid.

Dan weten zij dat zij de rechtvaardige toorn van het Lam verdienen. Nu weet de mensheid wat zij doet. Zij zeggen vol overmoed: Wij willen niet dat Deze Koning over ons is. Maar hier aan het kruis wil de Heere Jezus tijd geven tot bekering voor arme zondaren.

Hij ging in het oordeel, want dat moest Hij doen. Dat was door Zijn Vader Hem opgedragen. Maar Hij wilde ook dat oordeel ingaan. Hij heeft alleen geleden en Hij heeft alleen gestaan in het oordeel van de jongste dag. Voor Hem was het daar toen op Golgotha de avond van de wereldgeschiedenis. Toen was het voor Christus de volheid van de Dag des Heeren. Hij is toen ondergegaan in het oordeel van God opdat zondaren nog behouden konden worden.

Daar heeft de Heere Jezus voor gebeden. Hij bidt uit verlangen en bewogenheid, dat zondaren behouden zullen worden en niet onmiddellijk in het oordeel van God zullen vallen. En daarom geldt dit gebed ook persoonlijk voor u en voor mij. Wij horen ook bij de mensheid en wij leven ook nu in de genadetijd. Door onze zonden verdienen wij in het oordeel van God te komen. Maar nu wordt dat oordeel uitgesteld. En daarom zijn deze woorden een oproep aan u en aan mij om ons te bekeren.

Wat denkt u van de Heere Jezus Christus? Hoe leeft u? De mensheid zegt: pluk de dag en geniet maar van het leven. En al weten ze van de Heere Jezus Christus, toch weten ze niet wat ze doen, wanneer zij Hem afwijzen.

Wat doet u?

Wat hebben we al genoten van het prachtige lenteweer. De grote Schepper liet ons, in de natuur, het nieuwe leven zien. Intussen is de maand maart aangebroken. Het winterwerk binnen de gemeente is bezig aan het laatste stukje. Het Paasfeest valt dit jaar laat, op 21 april. De 7 weken daaraan voorafgaand zijn de lijdensweken. Zondag 3 maart zijn die begonnen. God gaf een nieuw begin. Hij kon er niet mee leven dat wij zo leven als we doen. Hij liet Zijn Zoon in het oordeel daarover aan het kruis ten ondergaan. Dit zet ons stil en brengt tot bezinning. Laten we de intieme omgang van ons hart met God zoeken.

De vergaderingen van de verenigingen zijn langzamerhand afgerond. We hopen van harte dat u terug mag zien op fijne avonden. Er is nu een periode van rust aangebroken, maar de besturen zijn alweer aan het nadenken over de opzet voor het volgende seizoen. Wat is het een zegen van de Heere dat we in alle vrijheid samen kunnen en mogen komen. In de zomermaanden is er weer wat meer tijd om een goed boek ter hand te nemen. Er is keus genoeg. Veel boeken zijn er verschenen over de Dordtse Leerregels.

Het bestuur heeft verder nagedacht over de bondsdag 2019. Voor het eerst hopen we dan ook de ledenvergadering te houden. Het is de bedoeling om 10 uur te beginnen met de ledenvergadering en om 10.30 uur met de bondsdag. De jaarstukken van de penningmeester en de secretaris hopen we u tijdig toe te zenden. Aanvullende mededelingen zullen we vermelden in de

uitnodiging. In ieder geval is er voor u het volgende aandachtspunt: reserveer alvast deze dag in uw agenda en wek anderen op om met u mee te gaan! (Zie voor verdere gegevens De Saamwerker nummer 1.)

Langs deze weg danken we ds. Roosendaal voor zijn bijbelstudies die heeft mogen aanleveren voor ons blad.

We wensen u allen persoonlijk en als vereniging de onmisbare zegen van de Heere toe.

Mannenbond
CGK

Een hartelijke groet, namens het bestuur
A. Kok (secretaris)

Nog even extra aandacht voor:

- De website: www.mannenbond-cgk.nl
- Uiterste inleverdatum kopij voor De Saamwerker nummer 3-2019: zaterdag 24 augustus 2019.
- Bondsdag zaterdag 5 oktober 2019 te Ede. Spreker: Prof. dr. A. Baars

Voor alle data geldt D.V.

Bijbelstudie

Wekenfeest - het joodse Pinksterfeest

Na een eerste artikel over het joodse Paasfeest (Pesach) wil ik nu ingaan op het joodse Wekenfeest (Sjavoe'ot) dat daaraan direct verbonden is, met een lange ketting van vijftig schakels. Op de dag van het Wekenfeest werd het Pinksteren (van pentakostè = 50e). In 2019 valt eerste Pinksterdag weer samen met het Wekenfeest (maar dat begint dan al wel op de avond van zaterdag 8 juni.) Het Wekenfeest duurt (anders dan de andere grote feesten, Pesach en Loofhuttenfeest) maar één dag. Daar hoort natuurlijk ook de nacht bij – en juist die is bij de joodse viering het belangrijkste.

Instelling

In Exodus 23:16 wordt het – als middelste van de drie grote feesten – genoemd: het Feest van de oogst, van de eerste vruchten van uw werk, van wat u op de akker gezaaid hebt.' In Exodus 23:22 heet het 'het Wekenfeest, dat is het feest bij de eerste vruchten van de tarweoogst.' In Numeri 28:26 staat ook de naam 'dag van de eerstelingen'. Meer is te vinden in hoofdstukken die ook vorige keer genoemd zijn, toen het ging over Pesach: Leviticus 23 (nu vers 15-21), Deuteronomium 16 (nu vers 9-12) en Numeri 28 (nu vers 26, waar het ook 'de dag van de eerstelingen' heet). Israël moet vanaf Pesach de dagen en weken gaan tellen. Vanaf 'de dag na de sabbat'. Bij 'sabbat' kun je hier denken aan de eerste Pesach-dag, die als zodanig een 'sabbat' was (in dit geval niet per se een zaterdag, maar wel een heilige rustdag). Op die tweede dag van Pesach werd de sikkel in het koren geslagen (Deut. 16:9) en werd een bundel korenhalmen (garve, schoof, in het Hebreeuws omer)

Ds. A. Brons

als een beweegoffer gebracht (Lev. 23:10-11). Het gaat om het begin van de eerste oogst, de gersteoogst. Na zeven weken, precies vijftig dagen later, moet er weer een graanoffer als beweegoffer gebracht worden. Nu gaat het om de eerstelingen van de latere tarweoogst – in de vorm van broden. Daar horen ook andere offers bij (Lev. 23:18-20), maar kenmerkend is dat het weer om een graanoffer en een beweegoffer gaat, nu niet van halmen, maar van broden – het verwerkte, tot zijn doel gekomen product. In Deuteronomium 16:10 gaat het over wat ieder apart moet meenemen: een vrijwillige gave, naar de mate waarin de Here gezegend heeft. Vers 11 vervolgt: 'En u moet u verblijden voor het aangezicht van de HEERE, uw God' – met de kinderen, slaven, Levieten, vreemdelingen en wezen en weduwen (zie ook Deuteronomium 26:1-11).

Rabbijnse uitleg en uitwerking

Ook bij dit feest hebben de rabbijnen nadere uitleg gegeven. Ze hebben bepaald hoe de dagen en de weken geteld moeten worden, en het belang ervan gezien dat je Paasfeest en Wekenfeest aan elkaar verbindt, al vallen ze niet op één dag, maar zitten er zelfs 7x7 dagen tussen. Nog belangrijker is dat ze het Wekenfeest niet alleen als oogstfeest zagen, maar ook verbonden met de geschiedenis, namelijk aan hoe bij de Sinaï God zijn verbond sloot met Israël en daarbij de Tora ('wet') gaf. Het is zeer waarschijnlijk dat hieraan ook al in de tijd van het Nieuwe Testament gedacht werd. Dan worden een paar elementen uit Handelingen 2 des te sprekender.

Paasfeest en Wekenfeest verbonden

Elke avond – het begin van de nieuwe dag – wordt in het gebed in de synagoge of thuis ingevoegd: ‘Gezegend Gij, Here onze God, die ons geheiligd hebt door uw geboden en ons bevolen hebt de dagen van de omer te tellen.’ En dan bv.: ‘Vandaag is het drieëndertig dagen, vier weken en vijf dagen van de omer.’ Daarbij wordt steeds Psalm 67 gezegd, die (na het opschrift) uit precies 49 woorden bestaat, en waarin het gaat over Gods zegen in de oogst en over de volken die God ook zullen loven. Zo rijg je de dagen aaneen als kralen aan een ketting tussen Paasfeest en Wekenfeest, die je niet los van elkaar kunt zien. Ze zijn verbonden:

- a. Als oogstfeesten. Ze markeren begin en (doel-)einde van de graanoogst. Pesach is het feest van het eerste nieuwe graan. Bij Wekenfeest gaat het om de volle oogst, en wat er van gebakken is. Het is de vervulling van het Paasfeest. Daarbij past ook dat dan het boek Ruth (vreemdeling en weduwe) gelezen wordt. En dat de synagoge met bloemen wordt versierd – met name de plaatsen waar de Tora bewaard c.q. gelezen wordt. Voor ons mag Pinksterfeest ook zijn het feest van de eerstelingen van de volle oogst die binnengehaald wordt door de komst van de Heilige Geest – vijftig dagen nadat Jezus als absolute eersteling opstond uit de dood.
- b. Als heilsfeiten-feesten. Pesach is het feest van de bevrijding, namelijk uit ellende en slavernij. Bij dat waaruit hoort ook een waartoe: tot het dienen van de Here. Als Hij niet je Heer wordt en is, dan zit je zomaar weer vast aan/onder andere, harde heren. Ben je niet aan God verbonden, dan ben je zo weer gebonden door andere ‘goden’. Wil

Israël echt vrij zijn en vrij blijven, dan is nodig dat het leeft als volk van God en het luistert naar zijn leefregels. Het verbond bij de Sinaï gaat om vrijheid in verbondenheid. De Tora is ‘de wet der vrijheid’ (Jak. 1:25). Een rabbijn gaf als uitleg bij de tafels, waarin de Tien Woorden gegrift zijn: lees een andere klinker (dat kan; de klinkers staan er immers in het Hebreeuws oorspronkelijk niet bij); lees niet charoet (=gegrift) maar cheroet (=vrijheid) – want niemand zal ware vrijheid vinden dan wie de Tora bestudeert en bewaart. Dat de verbondssluiting vijftig dagen na de uittocht kwam wordt als niet maar toevallig gezien, of nu eenmaal de tijd die nodig was voor de reis. Israël zou van 49 Egyptische eigenschappen gereinigd moeten worden, of van de 7 onreinheden die de Tora noemt.

Het Wekenfeest zelf

Het Wekenfeest is kort en krachtig: één dag – maar daarbij wordt dan ook de nacht meegenomen. Juist de nacht – die aan de dag voorafgaat – is vol activiteit. De hele nacht door worden er lezingen gehouden die te maken hebben met (het geven van) de Tora. Tussendoor wordt natuurlijk ook gegeten – met name kwarktaart en andere baksel met zuivel. In Jeruzalem gaan in de vroege morgen de mensen van alle kanten naar de Kotel (‘Klaagmuur’), waar vaak nog in kleinere groepjes de Tora bestudeerd wordt en waar men bij het aanbreken van de dag samen – met het hele plein vol! – het morgengebed bidt. Op het Wekenfeest gaan ook meer dan anders vrouwen en kinderen naar de synagoge – bij de Sinaï stond immer ook heel het volk erbij.

Het Pinksterfeest vervuld...

Handelingen 2 begint met: ‘En toen de dag van het Pinksterfeest vervuld werd, waren zij allen eensgezind bijeen.’ Het was al Pinksteren; die dag werd vervuld. Met wat ik hierboven schreef voor ogen besef je dat het zeker niet zomaar een dag was! Zou er toen ook zo’n bijzondere sfeer geweest zijn? Zo’n grote drukte? Voor Wekenfeest kwamen Joden van heinde en verre naar Jeruzalem – zoals ook wel blijkt uit Handelingen 2:9-11. Later haastte ook Paulus zich om, als het enigszins mogelijk was, op het Wekenfeest in Jeruzalem te zijn (Hand. 20:16).

In elk geval is de lijn vanuit Wekenfeest naar ons Pinksteren sprekend. Augustinus zei het al: ‘zoals de joden op Pesach de uittocht uit Egypte vierden, en vijftig dagen later de verbondssluiting op Sinaï en de schenking van de Wet, zo vierden wij op Pasen de opstanding uit de dood, en vijftig dagen daarna het nieuwe verbond en de gave van de Geest’ – die de wet in het hart komt schrijven.

De tekenen van (het geluid van) een krachtige wind en vooral het vuur doen enerzijds denken aan hoe het bij de Sinaï was (Exod. 19:18), maar dan valt anderzijds ook het verschil op: bij de Sinaï was het angstaanjagend, maar nu valt de afstand weg. Het vuur zette zich op ieder van hen. En toch werden zij niet verteerd.

Een joodse traditie zegt dat Gods stem zich verdeelde in zeven stemmen en in zeventig talen – waarmee gezegd wil zijn dat de woorden voor alle volken (er worden er 70 genoemd in Gen. 10) bestemd was. Maar alleen Israël heeft toen gezegd: ‘wij zullen doen en wij zullen horen.’ In Handelingen 2 zijn het weliswaar nog vrijwel alleen joden die de boodschap horen – maar dat

ze die in vreemde talen horen zegt al wat over hoe die boodschap voor alle volken is. Die boodschap, dat is: de boodschap van Pasen. Want die staat centraal (vers 22-36). En die draagt nu volop vrucht – (eerstelingen van) een rijke oogst!

Gespreksvragen

1. Wat spreekt u aan bij wat gezegd is over de joodse invulling van het Wekenfeest?
2. Wat spreekt u aan bij wat gezegd is over Pinksteren als de vervulling van het Wekenfeest?
3. Wij christenen maken van Kerst vaak het grootste feest. Dat is met Pasen al wat minder. Maar Pinksteren, daar maken velen niet veel bijzonders van. Is dat begrijpelijk? Zou dat ook anders kunnen, of moeten?
4. Hoe ziet u de verbinding tussen Pasen en Pinksteren? Hoe geven wij aan die verbinding gestalte, of zouden we dat kunnen doen?

Dicht bij Dordt

De actualiteit van de Dordtse Leerregels

ds. A.C. Uitslag

Is geloof een gave van God of de keuze van mezelf? Veel mensen stellen zich die vraag wel eens. Zeker nu de evangelische invloed op de gereformeerde gezindte groot is. De sfeer is belangrijker dan de leer. Dat leidt tot grote geestelijke klimaatveranderingen. De geloofsinhoud verandert. De godsdienstige mens staat steeds meer centraal. Alle nadruk valt op de persoonlijke geloofskeuze van de mens. Wij moeten ons hart openstellen voor Jezus en ons geven aan God. Maar velen lopen hiermee vast. Zij merken bij zichzelf dat ze uit zichzelf niet tot God kunnen komen en ook niet willen komen.

Wat bieden de Dordtse Leerregels bij deze vragen dan veel onderwijs en troost! Op een heldere wijze wordt daarin de leer van vrije genade uitgelegd. Al lijkt het een oud en taai belijdenisgeschrift, toch is het hoogst actueel en pastoraal. Het behandelt de vragen van het hart. Dit, mooi uitgegeven, boek wil u er graag bij helpen.

De Dordtse Leerregels

Een hertaling

dr. W. Verboom

Door het oude taalgebruik en de lange, ingewikkelde zinnen zijn de Dordtse Leerregels voor veel mensen soms moeilijk te lezen. Daarom schreef dr. Verboom een hertaling en voorzag deze van verduidelijkende kanttekeningen. Deze omzetting naar hedendaagse taal is geen vrije vertaling, maar sluit nauw aan bij de originele tekst. Een uitstekend hulpmiddel om (opnieuw) kennis te maken met de Dordtse Leerregels.

A. Kok

De brief aan een balling (Johannes)

Lezen: Openbaring 1: 1-8

Een heerlijke groet

Damp

In Nederland hebben we de opvallende gewoonte om een nieuw jaar in een dichte mist te beginnen. Vanwege alle kruitdamp wordt het zicht op de hemel belemmerd. De een vindt dat een fantastische traditie, de ander veraschuwt elk jaar de knallen en de rook. Los van de gevaren en de milieubelasting, zwijgen we nog maar even over de longpatiënten die gedwongen zijn om binnen te blijven. De oude apostel zou met opgetrokken wenkbrauwen gekeken hebben naar de jongelui die zich na de avonddienst op 31 december naar huis spoeden om hun pakketten richting de hemel te sturen.

Nero

Bij Johannes roept rook namelijk een hele andere associatie op. Hij heeft de geur van de tuinfeesten van keizer Nero namelijk nog in zijn neusgaten. Je weet misschien dat keizer Nero bijzonder wreed was. Een psychopaat, zo zouden we hem vandaag diagnosticeren. Hij leefde in angst omdat hij dacht dat er doorlopend aan de poten van zijn troon werd gezaagd. Hij wantrouwde een ieder die te dicht in de buurt kwam en als het hem uitkwam dan joeg hij mensen om zich heen de dood in.

Op 19 juli 64 was er een afschuwelijke brand in Rome waarvan gezegd wordt dat Nero die zelf heeft aangestoken. Toen dat gerucht over de brandstichting hardnekkig bleek, zocht deze wrede keizer een zondebok. Die vond hij in de christenen. Op een dag gaf hij een tuinfeest waarbij hij christenen aan een paal bond en met pek liet over-

Ds. S.P. Roosendaal

gieten. Daarna werden ze in brand gestoken en dienden ze als fakkels tijdens zijn feest.

Patmos

Door de keizer die daarop volgde werd Johannes ergens tussen het jaar 90 en 95 naar het rotsmassief Patmos verbannen. Hij zal daar gedacht hebben aan de jonge christelijke gemeente die onder de druk van de vervolging staande moest blijven. Zullen de pasgelovigen niet afvallen onder de druk? Opeens verschijnt aan Johannes een engel. Hij heeft een boodschap van Jezus bij zich. Nee, die openbaring is niet bedoeld als een privéontmoeting. Natuurlijk heeft Johannes zelf de eerste vruchten van Jezus' troost mogen plukken, maar achter hem staan de gemeenten van Klein-Azië. Dat het zeven gemeenten zijn, vertelt ons dat God Zijn hele kerk in deze boodschap op het oog heeft.

Groet

De engel mag beginnen met een groet van God. Misschien laat jij die groet op zondagmorgen met regelmaat gedachteloos passeren. Je bent gewend geraakt aan de eeuwenoude woorden: 'genade en vrede'. Mag ik je vragen om er even over na te denken? Neem eens een minuutje. Genade en vrede! Wat een groet. Genade is een woord dat de Grieks sprekende gelovigen kenden. Het klinkt in hun oren bevrijdend. Vrede is een woord voor de Joodse gelovigen. Was het niet het eerste Woord dat de Zaligmaker sprak toen Hij hen ontmoette na de opstanding: 'Vrede zij u'. Uit onszelf kunnen we de Heere niet onder ogen komen, maar wat een wonder als de Opgestane ons begroet

met Zijn genade en Zijn vrede. Die groet is de enige reden dat wij samen kunnen komen voor Gods Aangezicht.

Troon

Het is de plek waar Johannes zich bevindt. Hij krijgt een blik op de troon van God (vers 4). Voor die troon zijn zeven geesten. Veertien keer zal in het boek Openbaring de troon/hemel gevuld en omgeven zijn met rook (8:4, 9:3, 18:9 en 19:3). Om allerlei redenen is er damp in de hemel. Het is de rook van het wierookoffer, de rook van de pijniging en de kruitdamp van de oorlogen die voor de troon zullen ophouden. Het boek Openbaring vertelt ons dat de kruitdamp en de rook op zullen trekken en het zicht op de levende God heerlijk zal zijn voor hen die Hem hier hebben leren aanbidden. Het zijn mensen die hun knieën leren buigen voor Jezus. Die vergezichten troosten Johannes. Midden in de groet die hij van de engel krijgt, hoort hij drie Namen van Jezus. Die drie Namen zijn bijzonder troostvol.

1. Getrouwe Getuige

Politici zijn in feite getuigen van en voor hun achterban. Ze hebben in de Tweede Kamer te vertellen wat de positie en het belang van hun achterban is. In 2017 was het vertrouwen in de politiek tot een dieptepunt gedaald. Bijna zeven op de tien mensen gaf aan geen vertrouwen meer in de politiek te hebben. Dat zal samengehangen hebben met het gegeven dat verschillende ministers en staatssecretarissen dat jaar het veld moesten ruimen wegens corruptie en wanbeleid.

Het woord getuige heeft in het Grieks de klank van 'martelaar'. Een getuige moet bereid zijn om (met zijn leven) verantwoordelijkheid te nemen voor zijn getuigenis. De meeste mensen is dat nauwelijks gegeven. Johannes heeft gelovigen af zien

vallen die onder de druk van de vervolging geen getuigen meer konden of wilden zijn. In de hemel ziet hij nu echter de getrouwe Getuige. Jezus stierf als Getuige van de Vader en Zijn getuigenis is volstrekt betrouwbaar. Hij staat letterlijk in voor Zijn eigen Woord. Dat lezen we op twee momenten in het Nieuwe Testament. Het eerste moment is bij de steniging van Stefanus. Terwijl de stenen om zijn oren vliegen roept hij het uit: 'Ik zie de Mensenzoon, staan de rechterhand van God' (Handelingen 7:56). Het tweede moment is in Openbaring 5 waar het Lam staat als geslacht. Beide keren houdt dat staan van Jezus verband met de verdrukking van de Zijnen. Wat een troost! Wij hebben een getrouwe Getuige. Hij waakt. Zijn Woord houdt eeuwig stand. Nooit zal zijn belofte ter aarde vallen.

2. Eerstgeborene uit de doden

Op Paasmorgen moest de steen van het graf. De Vader Zelf wakte Zijn Zoon op en toen Jezus opstond was Hij de eerste in een nieuwe werkelijk. Het Koninkrijk van God was voorgoed begonnen met een Koning Die de dood heeft overwonnen. Hij is de Eerstgeborene van Maria (Lukas 2:7) en Hij is de Eerstgeborene van de Vader (Johannes 1:14). Maar Hij is ook de Eerstgeborene uit de doden. Daarmee wordt duidelijk dat Jezus de Eerste is van allen die onder het getuigenis het leven moesten laten. Misschien zie je in gedachten de oranje overalls nog voor je van hen wier kelen werden doorgesneden door de leden van de Islamitische Staat? Hun rijk werd gebouwd op bloed, vooral met het bloed van anderen. Maar hier is de Koning van het rijk dat gebouwd is op Zijn eigen bloed. Zijn bloed was geen teken van de dood, maar een teken ten leven. Door Zijn bloed is er wedergeboorte, genade en vergeving van zonden mogelijk (Efeze 1: 1-14). Is Hij door het geloof ook jouw Eerstgeborene geworden?

3. Overste van de koningen der aarde

Mocht je nog aan de heerschappij van deze Koning twijfelen, dan heeft Hij nog een derde Naam. Hij heet 'de Overste van de aardse vorsten'. Er is geen macht of dynastie op deze aarde die niet onder de heerschappij van deze Koning valt. Zeker, Nero mocht even zijn gang gaan. Domitianus kreeg een zekere speelruimte. Kim Yong Un mag een poosje dreigen en Donald Trump zal de nodige schade achterlaten. Maar niets zal de Overste van de koningen der aarde uit de Hand lopen. Demonische rijken komen en gaan, maar Zijn rijk blijft tot in eeuwigheid. De beloften van deze Koning zijn geen nepnieuws of alternatieve feiten. Wat Hij zegt berust op waarheid.

Zien

Straks zal de damp optrekken. De kruitdamp van de laatste oorlog in Armageddon zal weggaan. De goddelozen zullen van de aardbodem verdwijnen. Alle ogen zullen gericht worden op Jezus. De stammen van de aarde zullen rouw bedrijven over Hem. Zelfs degenen die Hem doorstoken hebben zullen hun knieën moeten buigen. Niemand zal meer enige weerstand tegen Zijn komst kunnen bieden. Aan Hem Die op de troon zit, zal het laatste woord zijn over leven en dood.

Rook

Aan welke rook zul jij deelhebben? Zal het de wierookgeur zijn die uit de gebeden van de heiligen omhoog gestegen is (5:8)? Of zal het de rook van de pijniging zijn die opstijgt tot in alle eeuwigheid (14:11)? Dat is de rook van hen die vastgehouden hebben aan de aanbedding van het beeld. Een leven van losbandigheid, afgoderij en ontucht eindigt in het vuur. Nooit zullen ze rust hebben. Wie zich in dit leven buigt voor Koning Jezus, die zal straks staan in de rook van Gods

heiligheid (15:8). Die zal zien hoe God wraak neemt op alle Zijn vijanden.

Zondag

Als nou zondag de dienst begint, wil je dan recht overeind gaan zitten? God komt met Zijn groet! In die groet klinken Zijn heerlijke Namen en al Zijn beloften zullen waar zijn. Hijzelf is de Getuige, de Eerstgeborene en de Vorst over alle koningen. Wie zou die hoogste Majesteit dan niet met eerbied prijzen? Die God is ons een God van volkomen zaligheid. Bij Hem zijn uitkomsten, zelfs tegen de dood (Psalm 68).

Gespreksvragen

1. Vertel eens in drie zinnen wat het 'getuigenis van Jezus Christus' inhoudt? (vers 2)
2. Hoe zou je in je eigen gebeden steeds kunnen beseffen dat je voor de troon van God nadert?
3. In het stuk hierboven worden drie Namen van Jezus behandeld. Welke Namen voor Hem ken je nog meer? Welke van die drie Namen spreekt je het meest aan en waarom?
4. Waarom zouden de koningen van de aarde zoveel 'speelruimte' krijgen? Zou het niet beter zijn dat Jezus spoedig terugkomt?
5. Is de verschijning van Jezus voor jou beangstigend? Of is het een moment waar je vol verwachting naar uitkijkt?
6. Als gebed een geur heeft, welke geur laat jij voor de troon komen? Hoe verhoudt zich dat tot roken?

Onze eredienst

Deel 3

We gaan nu een begin maken met de verschillende onderdelen van de eredienst.

Votum en zegengroet

Nadat de dienstdoende ouderling in de consistorie het consistoriegebed heeft uitgesproken komt de kerkenraad naar binnen.

Nadat we de psalm van de Hervormde scholen of de Calvijnschool gezongen hebben, krijgt de dominee, namens de kerkenraad, een handdruk van de ouderling.

Hiermee draagt de kerkenraad de dienst over aan de dominee. Tegelijk wenst de ouderling de dominee Gods zegen toe!

Daarna volgt het persoonlijk, “stille” gebed.

Er wordt gevraagd om een ontvankelijk hart. Wat hebben we dat allemaal nodig.

Wat kan een predikant er tegenop zien om de dienst te gaan leiden.

En dan klinken daarna de bekende woorden: Onze hulp is in de naam van de Heere. Het zijn de woorden uit Psalm 124:8.

Niet mijn hulp, alsof het alleen voor de dominee is, maar “onze hulp”. Predikant en gemeente staan hierin naast elkaar.

Het woord “votum” betekent “wijding”. De dienst wordt gewijd. Het is een belijdenis en gebed van... de gemeente. Het is een belijdend bidden en biddend belijden. De gemeente heeft zich opgemaakt tot de eredienst en zij belijdt daartoe alle hulp van de Heere te verwachten. Zelf is zij tot de juiste manier van eredienst niet in staat. Daarvoor is de genade van de Heere nodig, om het te beleven als een dienst tot eer van God en tot heil van mensen.

In Psalm 124 wordt de Heere geprezen vanwege redding uit gevaren. De Heere heeft

A. Kok

Zich een naam gemaakt. Hij heeft Zijn hulp en bijstand in nood en dood betoond en op deze wijze bekend gemaakt Wie Hij is. En nu sterkt Israël zich in de Heere. Het belijdt: onze hulp, de hulp die wij nodig hebben, is alleen bij U te vinden. Het is Uw lust en welbehagen ons Uw hulp te schenken. In dit geloof gaan wij de toekomst in. Wij weten dat U ons helpen zult en U telkens weer een grote Naam zult maken. Dat is de belijdenis. Tegelijk is het een gebed om ontferming: maak U een grote Naam door de dienst te doen strekken tot Zijn eer en ons heil.

De oorsprong van de zegengroet ligt in het gebruik van de apostelen om in hun brieven de gemeenten voor alle dingen te groeten. In Openb. 1:4 wordt ook de Heilige Geest erbij genoemd. Het is niet zomaar een groet, maar een zegengroet. Net als de zegen aan het eind van de dienst. En dan met beide handen: de predikant bidt zichzelf ook deze zegengroet toe. Het is het eerste waarmee God ons tegemoet komt in de dienst. Genáde spreekt Hij en niet het oordeel. Geen oorlog, maar vrede!

In het votum spreekt de dienaar namens de gemeente tot God en de gemeente spreekt mee. In de zegengroet spreekt de dienaar namens God tot de gemeente. Hij brengt haar Gods groet. Ondanks alles horen wij hóe de Heere Zijn volk wil ontmoeten: in genade!

Wil dat zeggen, dat alles nu wel goed zit en er geen harde woorden meer gesproken behoeven te worden? Zeker niet! Maar de

Heere heeft daarin onze waarachtige vrede op het oog. Juist daarom zet Hij het mes soms heel diep in ons leven en verricht menigmaal pijnlijke operaties.

De groet wil ook niet zeggen, dat alle gemeenteleden zalig zijn of zalig worden. Gods betuiging van genade wil juist tot bekering en geloof leiden. Gebeurt dat niet, dan zal ons oordeel des te vreselijker zijn. Ieder, die naar het eeuwig heil zoekt, mag al moed scheppen uit de zegengroet: het volle evangelie mag in deze groet klinken! De toon voor het geheel van de eredienst is gezet!

Met genade en vrede komt de Heere aan het begin van de nieuwe week tot ons!

Deel 4

Wet en belijdenis

Het is opmerkelijk welke grote plaats de Wet in de Schrift inneemt. God begint ermee en eindigt ermee. Door de Wet bewerkt God de kennis van de zonde (Rom. 3: 20). Die kennis is noodzakelijk om tot schuldbelijdenis te komen. Zo bereidt Gods Geest ons door de Wet toe voor het Evangelie van de vergeving der zonden in Christus. Zonder de Wet is het Evangelie niet te kennen. Pas als het oordeel van de Wet begrepen wordt kan het kruisevangelie begrepen worden. Maar als we iets van de vrijheid in Christus kennen, wat dan? Wat moeten we dan in die vrijheid beginnen? Dan is er weer de Wet, die ons opvangt en leidt in de wegen van de Heere. Door de Wet onderwijst de Heere Zijn gemeente in het rechte beleven van de vrijheid in

Christus; de Wet als leefregel voor de dankbaarheid. God handhaaft Zijn rechten én Hij herschept zondaren om die rechten te erkennen. Nu is het wel duidelijk waarom de Wet in de morgendienst gelezen wordt!

In de middagdienst belijden we ons geloof. Het geloof met de Kerk van alle plaatsen en eeuwen. Hierin gaat het niet om het spreken van God (zoals in de Wet) maar om een daad van de gemeente als vrucht van het spreken van God. Je zou dan kunnen nadenken over de vraag of de schriftlezing niet eerst moet plaatsvinden (het spreken van God) en daarna als antwoord de geloofsbelijdenis.

De gemeente belijdt haar geloof in God, omdat Hij Zich aan haar bekend maakt. Zij doet dat, door de apostolische geloofsbelijdenis uit te spreken. We doen dat in de lijn van de apostelen.

Wanneer wij belijdenis van ons geloof doen in deze oude woorden, willen we daarin onze eenheid met de oudchristelijke kerk tot uitdrukking brengen. Al in de derde eeuw beleed de Kerk haar geloof met deze woorden! Oorspronkelijk werd deze belijdenis uitgesproken bij de doop van een volwassene. De dopeling werd tevoren in de leer van de Kerk onderwezen (daar komt mede onze 'belijdeniscatechisatie' vandaan). Wanneer hij de doop ontving, werd hem gevraagd naar zijn geloof. Daarop beleed hij: ik geloof...

Deze geloofsbelijdenis wordt uitgesproken vlak voor het gebed, waarin Gods zegen wordt gevraagd over de bediening van het Woord. Zo belijdt de gemeente, zoekend

en biddend om in haar belijden gesterkt te worden. Iedereen heeft zich af te vragen: geloof ik werkelijk, met heel mijn hart, in de drieënige God? Want met het hart gelooft men tot gerechtigheid en met de mond belijdt men tot zaligheid, Rom.10:10.

Schriftlezing en prediking

De Schriftlezing en de prediking behoren in de eredienst een eenheid te vormen. De Reformatoren zagen de prediking als een openen van het gelezen Woord van God. Zo deed Jezus immers ook in de synagoge van Nazareth (Luk.4: 16-32). De Reformatoren verzetten zich tegen een willekeurige tekstkeuze: de Bijbel moet als geheel, in zijn verband gelezen worden én bepreekt.

In Schriftlezing en prediking komen we met het centrale van de eredienst in aanraking: het spreken van God. Calvijn heeft een 'loflied op de prediking' gezongen. Hemel en aarde worden bewogen.

Christus is niet meer bij ons op de aarde, maar Hij verkeert toch met ons en onder ons door de prediking. Immers, wanneer het Evangelie gepredikt wordt, begint tegelijk met de stem van de dominee het heilig bloed van Christus te druppelen. De noodzaak van Zijn offer wordt ons gepredikt. Daarom gaat in de prediking ook het gericht van God over ons leven. Het stelt ons in onze zware schuld voor de Heilige. Het oordeel van de eeuwige dood wordt ons vlak in het gezicht aangezegd. En wij zullen er onder moeten leren buigen. Maar dat alles gebeurt, opdat er plaats zal komen voor de volle Christus, opdat wij met ons oordeel aan Zijn voeten zullen komen en in Hem verlossing zullen vinden. Het is waar:

het preken gebeurt door 'een mensje uit het stof opgerezen' (Calvijn). Maar hij doet het niet op eigen initiatief. Hij doet het in de Naam des Heeren (1 Cor. 1: 17-24). De Heere stelde hem daartoe aan en gaf hem Zijn opdracht. Dat betekent voor een dienaar van God nauwgezette binding aan het Woord van God! Verachting van het gepredikte Woord is een weerstaan en bedroeven van de Heilige Geest. Want Hij verkondigt allen, die in Christus zijn de vergeving van de zonden, de heiliging van het leven en het eeuwige leven! Hij verkondigt een ieder, die buiten Christus is, de eeuwige rampzaligheid. Iedere preek dient als inhoud te hebben: de dood in Adam en het leven in Christus. De Schotse dominee Thomas Boston zei over de prediking o.a dit.: Ik zeg niet dat Christus voor u gestorven is, maar er is voor u een gestorven Christus!

De eschatologie

BGD. Geloofsleer door dr. J.van Genderen en dr. W.H. Velema.

BGD. De voleinding .779 e.v.

57.1: de Lichamelijke opstanding.

De wederkomst van Christus is direct verbonden met het laatste oordeel en met de opstanding. De opstanding is de eerste gebeurtenis na het oordeel. Allen zullen opstaan (Hand.24:15). Er wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen opstanding ten leven en ten oordeel. De opstanding der gelovigen staat op de voorgrond, maar er wordt ook duidelijk over het oordeel gesproken. We ontmoeten Hem als Paasvorst of als Rechter.

De opstanding van Christus is het teken en de basis van de opstanding der doden. Reeds in het O.T staat dat Christus de dood voor eeuwig vernietigen zal (Jes.25:8). Talrijk zijn de plaatsen in het N.T.: 1 Kor.15, Rom.8:1, Kor.6:14 e.a.).

Christus Zelf noemt Zich de Opstanding en HET Leven. Hij is de Eersteling van hen die ontslapen zijn. Door Zijn opstanding heeft Hij de weg gebaad voor velen. De opstanding is ook als voltooiing van het herscheppende werk van de Heilige Geest te zien (Rom.8:11).

2. In het N.T gaat het zowel over het 'hoe' als het wat van de opstanding (1 Kor.15:12-34 en vs.35-49).

Met de opstanding staat alles op het spel. Tegen alle tegenwerpingen in hebben wij te maken met de levendmakende kracht en de vrijmacht van God. Het nieuwe lichaam zal gelijkvormig zijn aan het verheerlijkte lichaam van Christus. Het zal een geestelijk lichaam zijn, d.w.z geheel van de Geest doortrokken.

Daardoor zal de verlost en geheiligde mens

Ds. A.K. Wallet

God dienen in alles. De gelovigen zullen voor altijd het beeld van de Hemelse dragen (1 Kor.15).

57.2: Het laatste oordeel.

1. In het O.T. wordt deze dag al aangekondigd als de grote en doorluchtige dag van de HEERE (geciteerd in Hand.2). God heeft het hele oordeel aan Christus, als de verhoogde Middelaar, overgegeven. In dat gericht zal de diepste werkelijkheid van ons leven openbaar komen (2 Kor.5:10). Iedereen wordt ter verantwoording geroepen; al zal het de zwaarte van het oordeel afhangen van de mate van de openbaring, die men gekend heeft (Matt.11:20-24).

2. Op de vraag naar onze daden is de verhouding tot Christus het allerbelangrijkste. De ongehoorzamen wacht het oordeel. Ook bij een levend geloof gaat het over de werken. Dat komt ook uit in Matth.25: we moeten niet vergeten dat de goede werken vruchten zijn van het geloof en geen grond voor de zaligheid zijn.

3. Veel vrees is er voor het oordeel in de Middeleeuwen met allerlei verschrikkingen. Hoewel de Reformatie ook de grote ernst van het oordeel belijdt, ziet het echter ook dit deel in het licht van Christus en Zijn Evangelie. Hij is gekomen om te behouden. Het is juist zo'n grote troost dat het oordeel bij Christus berust. Zij die gerechtvaardigd zijn door het geloof mogen vrijmoedigheid hebben in de dag van het oordeel. De kinderen van God zien er naar uit dat Christus orde op zaken zal stellen.

57.3. De definitieve scheiding en de eeuwige straf.

1. Met de komst van Christus voltrekt zich de grote scheiding. Op veel plaatsen wordt daarover gesproken i.v.m. de prediking, ook daar voltrekt zich een scheiding.

Joh.3:36; Matth.7:13,14; 1 Kor.1:18. Zo ook definitief bij de wederkomst: Dan.12:2; Joh.5:29; Mathh.25:31-46 enz. In 1215 is al uitgesproken dat het uitloopt op de eeuwige heerlijkheid of op een eeuwige straf. Dat geeft ook een bijzondere ernst aan de prediking.

2. Velen in de nieuwere theologie ontkennen dat er een hel bestaat. Men voert allerlei elementen aan: het zou in strijd zijn met de liefde van God (men vergeet dat Gods liefde een heilige liefde is). Het woord eeuwig zou niet altijd eindeloos betekenen (juist als het om het laatste oordeel gaat, heeft het die betekenis wel).

Verder is er de leer van het universalisme, dat leert dat tenslotte alle mensen zalig worden. (Dit is in flagrante strijd met Gods openbaring). Het gaat tenslotte niet om onze overwegingen en gevoelens, maar wat de Schrift zegt.

Vragen

1. Waarin ligt voor ons de zekerheid van onze opstanding? Zie Catechismus, z.17 bij ten derde.
2. Wat is een chr. manier van uitvaart? Iemand schreef een boekje: Graf of oven? Wat duidt die titel aan? Wat vindt u van het ruimen van graven?
3. Wanneer kunnen we op een verkeerde manier spreken over het eeuwig oordeel? Wat zal de hoofdzaak dienen te zijn?
4. Heeft de prediking van het Evangelie ook met het oordeel te maken. Moet dat ook genoemd worden? Zie 2 Cor.5:11 en 14. Catechismus zondag 31,84.
5. Hoe kan de wederkomst van Christus voor ons tot troost zijn? Zie Catechismus zondag 19,52.
6. Hoe kan het vierde kruiswoord van Christus ons troosten als wij denken aan het laatste oordeel?

Vragen staat vrij

Ds. A.K. Wallet

Een lid van een M.V stelde een vraag. Bij ons op de vereniging kwam een discussie over Ps.32:8: *Ik zal u onderwijzen en u leren van de weg die u gaan zult; Ik zal raad geven. Mijn oog zal op u zijn.*

De vraag is nu: Wie spreekt deze tekst? Is dat de Heere of is dat de dichter? Op de vereniging waren de meningen verschillend. Hoe kan dat eigenlijk? Kan men niet zo vertalen dat het voor ieder duidelijk is? Laat ik beginnen dat het heel normaal is dat de meningen verdeeld zijn, want ook onder bijbelverklaarders is dat het geval, ongeveer fifty-fifty.

Hoe komt dat? Een belangrijke oorzaak is dat men in het Hebreeuws geen hoofdletters kent, zoals wij die kennen. Als het over God gaat of een naam van God schrijven wij in Nederland, die naam gewoonlijk met hoofdletters. Dan is het duidelijk. Ten tweede gebruikt men in het Hebreeuws bijna niet het persoonlijke voornaamwoord aan het begin van de zin, behalve in heel persoonlijke gevallen, als 'ik' met nadruk gezegd wordt. Bijvoorbeeld bij de wetgeving IK Ben de HEERE uw God...

Aan de vorm van het werkwoord kunnen we een en ander afleiden. Dat betekent dat een woord vooral zijn betekenis heeft in de zin of omgeving waarin het staat.

Dus vertalen betekent tegelijk een woord verklaren. In deze tekst: Is het de dichter of God Zelf?

Toen ik nog niet zo lang predikant was, kwam een a.s. bruidspaar bij me: Dominee, we zouden u willen vragen of u als trouwtekst Ps.32:8 wilt nemen. Die spreekt ons aan.

Mooi als trouwlustigen daar ook over nadenken en niet alleen over die mooie trouwkleding.

Maar ik moest ze teleurstellen. Nee, dat gaat echt niet. Waarom niet? Omdat hier de dichter spreekt en niet de Heere. Zo dacht ik toen; ik meen ook dat ik een aanwijzing in die richting gelezen had van een bekend theoloog. Maar, we hebben, met de jongelui een andere tekst gevonden, die op hetzelfde neerkwam. Goed zo gezegd, zo gedaan. Het betekent ondertussen wel dat deze tekst menig predikant veel hoofdbrekens gekost heeft. Vooral, omdat deze verschillend uitgelegd wordt. Ik zal een paar voorbeelden geven van kanttekeningen die bij deze tekst geplaatst zijn.

St. Vert. bij vers 8: hier wendt de profeet zijn rede tot de mensen, hoewel sommigen menen dat het Gods eigen woorden zijn, die David al sprekende invoert.

De HSV geeft geen commentaar, maar gaat uit van het spreken van David, De NBV: De woorden van vers 8 en 9 kunnen worden beschouwd als die van David of als die van God, maar wellicht ook als die van een priester die zich tot David en het volk richt.

De NBG: Hier spreekt niet de dichter maar God, Die hem antwoord geeft.

De bekende K.V. (korte verklaring): De tempeldienaar spreekt uit naam van God. Calvijn heeft een aparte vertaling: ik zal over u raad geven met mijn oog. Zijn verklaring tenslotte: Laten wij intussen onthouden, dat allen, die zorgen voor ons heil, door de Heere worden aangesteld als gidsen voor ons op de weg.

Themadagen

Ik zal u verdere uitleggingen van bijbelcommentaren besparen, maar koos ik aanvankelijk voor het onderwijs dat van de kant van de dichter kwam, later heb ik deze tekst bepreekt als door God Zelf gesproken. (Als een paartje ooit nog zou vragen om deze tekst, zou ik het nog graag doen).

Wat gaf bij mij de doorslag? De hele zin is een belofte, die alleen door de Heere Zelf vervuld kan worden, maar vooral het laatste gedeelte van de zin: Mijn oog zal op u zijn. Dat is toch een belofte die echt van de Heere Zelf is. In de omgeving van deze Psalm vinden we ze ook als van de Heere gesproken: Ps.33:18; Ps.34:16. Bij de inwijding van de tempel wordt gebeden: Dat Uw ogen open zijn, nacht en dag over dit huis (1 Kon.8:29). Zo lees ik deze tekst nu anders dan in de jaren '70.

Verschil van mening zal er altijd wel blijven. Als maar goed uitkomt dat het tenslotte de Heere Zelf is, Die ons veilig kan leiden. Maar dat we ook uit het goddelijk onderwijs gidsen mogen zijn voor anderen. Bij de door mij gegeven uitleg sluiten de berijmde psalmen, zowel de oude als de nieuwe aan. Het gaat erom dat de psalmen gezongen worden. Als u na de discussie op de vereniging zingt uit Ps.32 zingt u eenstemmig.

*Als u vragen hebt mail dan:
akwallet@klikSAFE.nl*

In 2019 komen er in vijf regio's themadagen met een landelijk thema 'Volharden, kunst en gunst'. Volharding gevraagd, volharding beoefend vanuit de Hebreeënbrief. Theologisch en praktisch. Een landelijk thema werkt prima.

Data en sprekers:

- 13 april 't Harde: ds. A.J. Mensink (Elburg) en ds. H. Polinder (Urk)
- 12 oktober Veenendaal: ds. J.J. Mulder (Krimpen ad IJssel) en ds. J.L. de Jong (Soest)
- 16 november Ridderkerk: ds. G. van Wijk (Dordrecht) en ds. D.J.T. Hoogenboom (Utrecht-West)

Het wachtwoord der hervormers

Eens was ik een vreemdeling voor God en mijn hart;
Ik gevoelde geen schuld en ik kende geen smart.
Ik vroeg niet: „Mijn ziele door ziet gij uw lot?
Hoe zult gij rechtvaardig verschijnen voor God?”

Al sprak daar een stem uit de Heilige Blaân,
Van ‘t Lam, met de zonden der wereld belaân.
Ik zocht bij de Kruispaal geen veilige wijk;
‘k Stond blind, en van verre, in mij zelve zo rijk.

Ik deed als Jeruzalems dochters weleer;
Ik weende om de pijn van mijn lijdende Heer,
En dacht er niet aan, dat ik zelf door mijn schuld,
Zijn kroon had gevlochten, Zijn beker gevuld.

Maar toen mij Gods Geest al mijn schuld had ontdekt,
Toen werd in mijn ziele de vreze gewekt,
Toen voelde ik wat eisen Godsheiligheid deed;
Daar werd al mijn deugd een wegwerpelijk kleed!

Toen vluchtte ik tot Jezus! Hij heeft mij gered;
Hij heeft mij verlost van het vonnis der Wet;
Mijn heil en mijn vrede en mijn leven werd Hij;
Ik boog me, en geloofde, en mijn God sprak mij vrij.

Nu ken ik die waarheid, zo diep als gewis,
Dat Christus alleen mijn gerechtigheid is.
Nu tart ik de dood, nu verwin ik het graf,
Nu neemt mij geen Satan de zegekroon af!

Nu reis ik getroost onder het heiligend kruis,
Naar het erfgoed daar Boven, in het Vaderlijk Huis,
Mijn Jezus geleidt mij door de aardse woestijn,
„Gestorven voor mij!” zal mijn zwanenzang zijn!

ds. R. Murray MacCheyne

